

FYN I FARVER

Nyt fra de fynske arkiver

HISTORIENS HUS, ODENSE

(Odense Stadsarkiv og Lokalhistorisk Bibliotek)

Af arkivar Jens Åge S. Petersen

Smagen af Fyn

Igennem de seneste år har Historiens Hus afholdt en række særarrangementer med fokus på god fynsk mad og drikke, hvor der ud over smagsprøver er blevet budt på et kulturhistorisk foredrag om lige præcis den råvare eller specialitet, der nu var emnet. Foreløbig er fynske kartofler, æbler og oste og fynsk øl taget under kærlig behandling, og i efteråret 2009 var turen kommet til marcipan.

Det skyldtes en ganske bestemt anledning, nemlig at det i 2009 var hundrede år siden, Odense Marcipanfabrik begyndte sin virksomhed, og den historie havde arkivarer ved Odense Stadsarkiv beskrevet i jubilæumsbogen *Helhjertet: Odense Marcipans historie. 1909 – 2009*.

Ved arrangementet den 3.12. 2009, som trak fulde huse, tryllede chefkonditor Peter Kofod med råvarerne, mens arkivarer fra Historiens Hus fortalte om Odense Marcipanfabriks historie.

Odensequizen

Odensequizen er en dyst på viden om Odenses fortid og nutid for alle Odenses 6. klasser. Finalisterne findes blandt adskillige klasser, som deltager i en indledende runde, hvor de skal besvare 20 spørgsmål om Odenses historie. Fredag den 6.11.2009 blev finalen i Odensequizen afholdt for første gang i Historiens Hus. Fire 6. klasser fra Munkebjergskolen, Næsby Skole, Rosengårdskolen og Tingløkkeskolen dystede i spørgsmål om Odense og dens historie, med en præmiesum på 10.000 kr. Vinderne blev 6.z fra Tingløkkeskolen.

DIERNÆS SOGNS LOKALHISTORISKE FORENING

Af Bent Jensen og Hans Odde Poulsen

Efter en stor donation i 2009 af dilettantbilleder fik vi ideen til at samle alle billeder om dilettant med tilhørende programmer med annoncer fra lokale handlende og håndværkere. Første forestilling er fra 1915 med plakat, der fortæller, at det er: kl. 7 $\frac{3}{4}$, pris for forestillingen er 75 øre; hvis man vil til det efterfølgende bal, er prisen også 75 øre.

Resultatet af vores ide blev en præsentation af en dvd-skive med ca. 450 billeder og programmer fra 43 forestillinger.

Øverste billede er fra 1983. Her opførtes Folk og røvere i Kardemomme by. Her ses alle medvirkende incl. giraf, æsel og løve. Alle var kreative. Kulissemalere, kostumedesignere og musikere har rigtig boltret sig her for at skabe denne forestilling. Nederste billede er fra forestillingen i 1984. Der opførtes "Charleys tante".

SØNDERSØ OG OMEGNS LOKALHISTORISKE ARKIV

Af arkivleder Jens Åge S. Petersen

10.000 fotografier

Arkiverne på Nordfyn - Bogense, Sønderød og Otterup - modtog i begyndelsen af 2008 en omfattende billedsamling fra Områdeavisen Nordfyn, nemlig samtlige avisens fotografier fra slutningen af 1970'erne og et lille stykke ind i 2000-tallet.

Om føje år regner vi med, at hele denne billedsamling, sammen med vores øvrige billeder, vil kunne ses af alle, når enten Arkibas.dk går i luften, eller via vores egen hjemmeside.

De to billeder er fra Områdeavisens billedsamling og viser de mange besøgende, som ville gøre et godt køb, da der i 1997 var auktion over Hindevad Kros løsøre, og da Hannes Hus (det nu hedengangne Sønderød Museum) i 1996 fik nyt stråtag.

LANDSARKIVET FOR FYN

Af daglig leder Mads Peter Christensen

30. juni 2010 afholdt arkivet en reception i fjernmagasinet i Islandsgade, som TV 2/Fyn bragte et indslag om. Receptionen markerede afslutningen på et velgennemført ombygnings- og flytteprojekt. I baggrunden ses det nye reolanlæg i to etager, der kan huse alle forventede afleveringer af papirarkivalier fra bl.a. den statslige forvaltning på Fyn. Anlæggets samlede kapacitet er ca. 34 hyldekilometer.

Kig godt på dette billede! Det giver opstillingen af kirkelige arkivalier, som det tog sig ud gennem årtier i landsarkivets oprindelige magasinbygning.

Det afbildede materiale fremstod som bygningens øvrige små tre hyldekilometer samlinger med udgangen af maj 2010, ompakket i særlige arkivæsker, etiketteret og elektronisk pladsregistreret i arkivvæsenets database, Daisy. Dette tilgængeliggørelsesprojekt knop-skød samtidigt med indførelsen af et nyt bestillingsmodul, hvor brugeren på sin pc i hjemmet kan søge og bestille i arkivets samlinger over internettet og få oplysninger om arkivaliernes beskaffenhed, bl.a. opstillingslokaliteten, om arkivalierne kan bestilles og meget andet.

THURØ LOKALHISTORISKE FORENING

Af Inger Sørsborg

Den 19. november 1810 købte thurinerne sig fri af Bjørnemose for 150.000 rigsdaler. Herefter blev thurinerne selvejere. Hele den proces, der gik forud for dette frikøb og efterfølgende, beskrives i en bog, som Thurø lokalhistoriske Forening udgiver den 19. november 2010.

Bogen vil kunne købes hos Thurø lokalhistoriske Forening. Billede fra 100-årsdagen for frikøbet er taget uden for Thurø Kro.

I forbindelse med 100-årsdagen blev der rejst en mindesten ved Bergmannsvej/Struwestræde. Denne sten blev afhentet i Østerskoven på Thurø, som kan ses på dette billede.

FYN I FARVER

Nyt fra de fynske museer

Koldkrigsmuseum Langelandsfort (Langelands Museum)

Af museumsinspektør Peer Henrik Hansen

Som en af årets sidste gerninger tog Koldkrigsmuseum Langelandsfort første skridt til at sikre sig en internationalt unik og særdeles interessant samling af genstande fra den kolde krig. Ud over film og fotos samt en række militære og efterretningsmæssige genstande indeholder samlingen også en række elementer, som beskriver tilværelsen og hverdagslivet, barndommen, propagandaen og kunsten i Østeuropa.

Genstandene vil indgå i den ny permanente udstilling, som Koldkrigsmuseum Langelandsfort i 2009 fik bevilget penge til, og som forventes åbnet i 2012-2013.

Sidst på året modtog Koldkrigsmuseum Langelandsfort en henvendelse fra det tekniske museum i Peenemünde. Det tyske museum spurgte, om koldkrigsmuseet var interesseret i kvit og frit at overtage en sovjetisk missilkorvet af Tarantul-klassen, som har gjort tjeneste i den østtyske flåde. Tarantullen "Hans Beimler" fremstod i udstillingsklar stand, blot nogle småting med maling ville blive nødvendige at klare inden udstilling, hvorefter der med accept fra museets bestyrelse blev sagt "ja tak". Inden fartøjet kan overdrages til museet, kræver det godkendelser fra Søfartsstyrelsen og Justitsministeriet. Disse godkendelser håber museet på at modtage i løbet af 2010, således at det østtyske skib kan bringes til Langeland og lægge fartøjet til kaj i Bagenkop Havn.

TAASINGE SKIPPERHJEM & FOLKEMINDESAMLING

Af Jonna Fredberg

En arv fra Amerika på 1.2 millioner kr. gjorde det muligt for Bent Nielsen, bistået af formanden for museumslauget Keld Thrane, at tage det første spadestik til det femte hus på Tåsinge Museum. Det nye hus skal bl.a. indeholde Bent Nielsens unikke samling af gamle musikinstrumenter.

ØHAVSMUSEET FAABORG

Af museumsinspektør Eva Frellesvig

På opdagelse i 1800-tallet

I oktober 2009 afholdt Sundskolen i Faaborg en temauge om 1800-tallet med Den gamle Gaard som ramme. Der blev lavet film om H.C. Andersen og hans ungdomselskede fra Faaborg, Riborg Voigt, der blev vist om i museets udstilling om havnen, der var byvandring og musik, demonstrationer af 1800-tallets kogekunst og aviser om 1800-tallets nyheder.

Får og lam på Kaleko Mølle til påske 2010

Gotlandske pelsfår og deres helt nye lam var påskekæster på møllen. Fårene blev klippet med både maskine og saks, og ulden blev kartet og spundet. Alle kunne prøve kræfter med karter og hånden, og der var mulighed for at flette et bånd med slyngstokke eller at filte. Arbejdet med brikvæv og spjældvæv blev demonstreret.

MARSTAL SØFARTSMUSEUM

Af museumsleder Erik B. Kromann

Restaurering af skonnert Bonavista

Arbejdet udføres og afsluttes 2012 af Ebbes Bådebyggeri, Marstal, i samarbejde med Nationalmuseet og Søfartsmuseet. Skibsbygger Johansen byggede i 1914 skibet kraftigere end normalt, da det skulle sejle i den krævende Newfoundlandsskibsfart, som 110 Marstalskibe deltog i fra ca. 1900 til 1939.

Jens Erik Carl Rasmussen (1841-1893)

Marstals maler, som Carsten Jensen har skildret i romanen Sidste Rejse, specialiserede sig i Grønlands- og marinemalerier. Søfartsmuseet har en større samling malerier fra Rasmussens hånd. Billedet af skonnertbrig i svær sø er den seneste erhvervelse, som museet har modtaget som gave.

ÆRØ MUSEUM

Af museumsinspektør Mikkel Kühl

Sophus Paulsen og Ærø

Sommerens udstilling på Søbygaard markerer Sophus Paulsens tætte forbindelse til Ærø. Sophus Paulsen (1883-1935) var fynbo, men boede på Ærø i 20 år. Udstillingen viser et udsnit af hans malerier med vægten på hans ærøske værker, men samtidig er det formålet at fremhæve spændvidden i hans store produktion.

Anno 1910

Hurra! Ærø Museum bliver 100 år i år. Det fejres året igennem på forskellig vis med arrangementer, foredrag, musik og udstillinger. Går man igennem den velbevarede, gamle købstad, Ærøskøbing, vil man for eksempel kunne se gadeudstillingen anno 1910, der giver et indtryk af, hvordan byen så ud for 100 år siden. Selvfølgelig byder vi også på en jubilæumsfest, som afholdes den 10. juli 2010.

ØSTFYNS MUSEER

Af museumsinspektør Kurt Risskov Sørensen

2009 var 350-året for de voldsomme begivenheder under Svenskekrigene, hvor Østfyn på mange måder var i centrum. Østfyns Museer markerede begivenheden med en bred vifte af arrangementer. Det hele kulminerede med "Slagets Dag" 14. november i Nyborg. Østfyns Museer udgav 4 bøger om 350-året. Børnebogen "Esben – en dreng i krig", Lars Christensens "Svenskerne på Østfyn", "Slaget ved Nyborg 1659" red. af Janus Møller Jensen og "Svenskerne på Østfyn 1659", et katalog til udstillingen på Nyborg Slot.

I foråret 2009 tog Østfyns Museer hul på et flerårigt forskningsprojekt omkring Nyborg Slot. Kort efter starten afslørede de arkæologiske undersøgelser denne "mystiske" tunnel, som ikke tidligere havde været dokumenteret i forbindelse med slottets bygningshistorie.

2010 er Kunstens År på Fyn, og Johannes Larsen Museet sætter særlig fokus på Fritz Syberg, der i løbet af året får både en stor biografi og den største retrospektive udstilling siden sin død i 1939. Som en passende optakt til Syberg-året blev hans gamle atelier, der lå ved Pilegården uden for Kerteminde, genåbnet som atelier for nutidige kunstnere med tilknytning til Fyns Grafiske Værksted.

Vikingemuseet Ladby er i gang med at opbygge et »Dødeskib« i museets kælder. Projektet går ud på at genskabe høvdingens sidste rejse med gravudstyr, heste og hunde. I de kommende år følger en rekonstruktion af selve skibet i sejldygtig stand.

ODENSE BYS MUSEER

Af kommunikationschef Lene Pedersen

»Et håndtryk«

I oktober 2010 åbnede udstillingen "Et håndtryk. Dansk-fransk avantgardekunst 1945-1970", som er det første resultat af et nyetableret samarbejde mellem Statens Museum for Kunst og Fyns Kunstmuseum.

Udstillingen fejrer 125-året for etableringen af museumsbygningen, hvor Fyns Kunstmuseum i dag har til huse.

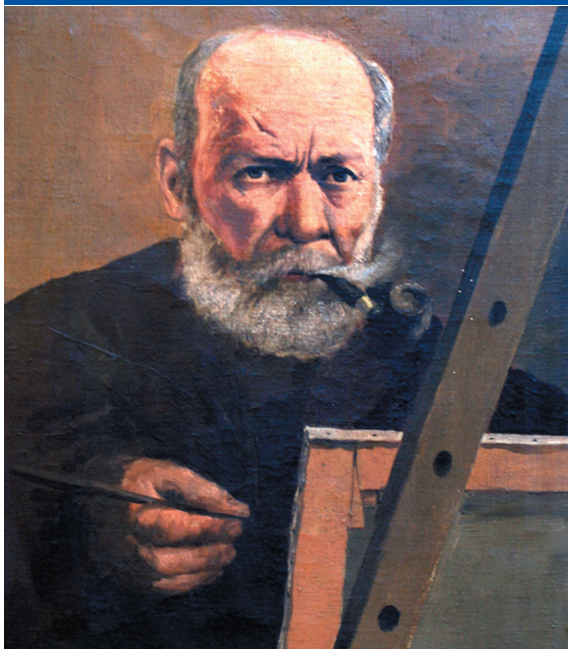
Alle Tiders Museum

Året 2010 var et stort jubilæumsår for Odense Bys Museer. Jubilæet blev året igennem markeret med en række aktiviteter, hvor der blev sat fokus på historien i byen, i kulturlandskabet og på det museale arbejde bag murene.

Man kunne møde os på museerne, på cykel og på vandet, ved skumringsture, dybt nede i arkæologiske udgravninger eller i cyberspace.

SVENDBORG MUSEUM

Af kommunikationsmedarbejder Jane Diedrichen

Geni eller Drukkenbolt?

Maleren og fattiglemmet H. P. Carlsen tilbragte det meste af sit liv bag tremmer på en arbejdsanstalt i Odense. Alligevel malede han angiveligt over 5000 værker. Udstillingen viser omkring 60 værker, de fleste af den natur H. P. Carlsen var afskåret fra at se.

Mig og min båd

Via undersøgelsen "Mig og min båd" har vi tegnet et øjebliksbillede af fritidssejladser i Svendborg. I en lang række interviews beskrev lokale sejlere fra Christiansmindebreen, hvad det betyder for dem hver især at have en båd og at sejle i deres fritid. Undersøgelsen har desuden ført en atypisk udstilling med sig, som kan ses ved Christiansmindebreen sommeren 2010.

FYN I FARVER

Nyt fra Syddansk Universitet

Samlet af lektor Lars Bisgaard

I anledning af indvielsen af det nye universitet i Odense i 1966 ankom kong Frederik den 9. med familie på havnen i Odense. Her bliver han modtaget af borgmester Holger Larsen.

Fyens Stiftstidendes pressefotosamling, Odense Stadsarkiv

Syddansk Universitet ser tilbage på sine unge år

Gennem de sidste fire år har Universitetshistorisk Udvalg ved Syddansk Universitet (UHU) arbejdet på at indsamle materiale om Syddansk Universitets historie. Arbejdet er langt fra færdigt. Herom skriver Ulrik Langen: Udvalget blev nedsat i 2006 af rektor Jens Odders-hede. Her har man interviewet personer, der har oplevet Syddansk Universitet (eller en af de andre fusionsinstitutioner) i de tidligere år. Dertil indhentes oplysninger om bevarings- og kassationspraksis fra alle universitets overordnede enheder og udarbejdedes et systematisk katalog over eksisterende materiale. Endelig har udvalget også modtaget både et meget stort antal fotografier og enkelte 'klenodier', der nu opbevares i arkivet.

Nu arbejder man med en erindringsindsamling blandt universitetets tidligere ansatte samt medarbejdere, der har haft 25- eller 40-års jubilæum ved universitetet. Alle, der har enten materiale eller oplysninger, der er relevant for Universitetshistorisk Udvalg, er mere end velkomne til at rette henvendelse til lektor Ulrik Langen, Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse (daglig leder), tlf. 6550 3326; e-mail: langen@hist.sdu.dk eller sekretær Ruth Hansen, tlf. 6550 4426; e-mail: rh@sdu.dk

Nyt ph.d.-projekt om Odense City-dannelse, butiksstrøg og byideal – Odense Centrum 1870-1970

Projektet blev påbegyndt 2008 ved stipendiat Jens Toftgaard f. 1977.

I 1800-tallet var den indre by tæt befolket med rige som fattige, der fra deres bopæl drev håndværk og handel. Med industrialiseringen voksede nye kvarterer op rundt om bykernen, alle opdelt efter funktion som industri-, arbejder- eller villakvarter. De nye tider påvirkede også den gamle kerne, der fik en klar funktion som centrum for handel og service. I hovedgaderne skete en city-dannelse, hvor butikker, kontorer og klinikker fortrængte beboelser og andre erhverv som håndværk og småindustri. Mit ph.d.-projekt vil se nærmere på denne udvikling i Odense i perioden 1870-1970.

Historiestudiet får ny kandidatoverbygning

Historiestudiet ved Syddansk Universitet i Odense får med virkning fra september 2010 ny studieordning for kandidatuddannelsen. Studieleder Per Grau Møller forklarer:

Den nye uddannelse indebærer et valg mellem tre nye grene, nemlig (almen) historie, politisk historie og kultur- og socialhistorie. Obligatorisk i de to sidste grene er et teori- og metodekursus, hvor man retter sig ind på den specielle gren af historien og dermed lægger grundlaget for videre områdestudier og specialet til sidst.

Nyt i kandidatuddannelsen er også et fag i historisk formidling, som er obligatorisk på alle tre grene. Vi finder, det er vigtigt, at vores kandidater kan formidle den viden, som de erhverver sig, og derfor skal de stifte bekendtskab med og prøve forskellige formidlingsformer. Det var en afprøvning af dette fag, som i foråret fik så megen medieomtale, idet eksamen foregik som forelæsninger på en café i Kerteminde.

Sluttelig skal det nævnes, at kandidatuddannelsens tre grene kan læses både på den to-faglige og den et-faglige kandidatuddannelse. Den to-faglige er typisk rettet mod dem, som gerne vil være gymnasielærere.